

Hiilenmusta hyväntekijä

Huoltoasemaketju St1:n perustaja ja johtaja Mika Anttonen on fiksu mies. Ei hän muuten olisi onnistunut profiloitumaan yhtenä uusiutuvan energian äänekkäimmistä kannattajista samaan aikaan, kun on käärinyt kokoon miljardiomaisuuden myymällä fossiilisia polttoaineita. Toisaalta hän on sijoittanut öljytulojaan uusiutuvan energian tuotannon kehittämiseen, mikä on varsin harvinaista hänen asemassaan olevalta henkilöltä. Tälle on syytä nostaa hattua, samoin kuin nuorisourheilun tukemiseen annetuille miljoonille. Hyvät teot eivät kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että Anttonen eurojen hiilijalanjälki on mustaakin mustempi. Anttonen haluaa profiloitua eräänlaisena Robin Hoodina, joka käyttää hyväkseen pahaa öljyteollisuutta ja jakaa hankkimaansa varallisuutta hyvään tarkoitukseen.

Hiljattain nähdyssä tv-haastattelussa tämä suomalaisten oma Robin Hood kuitenkin ampui nuolensa pahemman kerran jorpakkaan. Hän nimittäin väitti, ettei sähkön varastointiin ole olemassa teknisesti toimivia ja kustannustehokkaita ratkaisuja. Anttonen ei taida lukea alan julkaisuja, tai ehkä bensapumpun takaa ei näekään ihan kaikkea.

Sähköä varastoidaan tälläkin hetkellä eri puolilla teollistunutta maailmaa. Miltei kaikki ovat kuulleet Norjan ja Japanin valtavista pumppuvoimaloista, jotka nostavat vettä voimalaitosten altaisiin halvan sähkön aikana. Tuuli muuttuu vedeksi jo monessa muussakin maailmankolkassa. Muitakin teknisiä ratkaisuja on olemassa. Sähköä voidaan varastoida paineilmaan, pyörivään massaan, lämpöenergiaan, veden muuttamiseen vedyksi ja hapeksi ja niin edelleen. Myös uusia sähköakkuja kehitetään ja niiden hinta laskee, samaan aikaan kun niiden kapasiteetti ja käyttöikä paranevat.

Uusin suuren mittaluokan sähkövarasto löytyy Saksan Branderburgista. Siellä käynnistyi syksyllä 2015 Euroopan suurin sähköakku, joka pystyy varaamaan 10 megawattituntia sähköä vuorokaudessa. Akulla voidaan varastoida esimerkiksi tuulimyllyjen yöllä tuottamaa sähköä ja siirtää se verkkoon päivällä huippukulutuksen aikaan. Sillä pystytään myös vakauttamaan sähköverkon toimintaa.

Saksa joutuu kehittämään sähkön varastointikeinoja olosuhteiden pakosta. Avokätinen uusiutuvan energian tuki on räjäyttänyt aurinko- ja tuulisähkön tuotannon. Tuskin kukaan osasi aavistaa, millaisiin mittasuhteisiin niiden tuotantomäärät tulisivat kasvamaan. Uusiutuvalla energialla oli tarkoitus korvata ydinvoimalla tuotettua sähköä. Ydinvoiman osuus on kyllä vähentynyt, mutta mitalin toinen puoli on musta. Saksan hiilidioksidipäästöt eivät nimittäin ole alentuneet, vaan päinvastoin kääntyivät viime vuonna hienoiseen nousuun.

Toisin kuin moni ajattelee, Saksan päätös luopua ydinvoimasta ei johtunut Fukushima ydinonnettomuudesta. Päätös oli luontevaa jatkoa pitkäjänteiselle energiapolitiikalle. Se oli ensimmäinen askel pitkässä juoksussa, jonka tähtäimessä ovat uusiutuvien energiamuotojen nostaminen valta-asemaan energiahuollossa, kasvihuonekaasupäästöjen leikkaaminen ja energiatehokkuuden parantaminen. Tuuli- ja aurinkovoiman lisääminen oli siis harkittu teko, mutta mittavien tukien takia se kävi yllättävän kalliiksi tavallisen saksalaisen kukkarolle. Saksa joutuikin miettimään tukijärjestelmänsä uudelleen.

Mutta palataanpa takaisin sähkön varastointiin. Muutamia vuosia sitten näin Etelä-Koreassa valtavia akkukontteja, joita kansainväliset elektroniikkajättiläiset olivat toimittaneet pilottikäyttöön

sähköpulasta kärsivään maahan. Akut olivat toimineet erinomaisesti ja niinpä näppärät korealaiset olivat jo aloittaneet oman akkutuotannon. Heidän tavoitteensa on olla siinäkin maailman ykkösiä, kuinkas muutenkaan. Euroopassa tapahtuu muuallakin kuin Saksassa. Alkuperäisen Robin Hoodin kotimaa, Britannia, aikoo nostaa sähkön varastointikapasiteetin peräti 1600 megawattiin vuoteen 2020 mennessä. Tällä pyritään välttämään sähköenergian säännöstely, joka on väistämättä edessä, ellei kulutushuippuja pystytä leikkaamaan.

Monet pelkäävät sähkön hinnan nousevan, kun eniten saastuttavaa sähköntuotantoa ajetaan alas. Varsinkin raskas teollisuus itkee halvan energian perään, sen sijaan että se uudistaisi tuotantoaan vähemmän energiaa kuluttavaksi. Voimme olla varmoja siitä, että hieman kauempana tulevaisuudessa sähkö maksaa paljon enemmän kuin nykyisin. Kyse ei kuitenkaan ole pelkästään rahasta. Ihmiskunnalla on kyllä varaa vaihtaa saastuttavat energianlähteet puhtaisiin. Meidän ei tarvitse kysyä, kestääkö taloutemme siirtymisen uusiutuvan energian käyttämiseen. Sen sijaan meidän pitää kysyä, voimmeko katsoa lapsiamme ja lapsenlapsiamme silmiin, ellemme lopeta energian haaskaamista ja ympäristön tuhoamista nyt, kun meillä vielä on jotakin pelastettavaa.

Jokainen meistä voi tehdä oman osuutensa. Linaan tähän loppuun tuntematonta ajattelijaa: On turha soimata pimeyttä, jos ei ole itse valmis sytyttämään ensimmäistä kynttilää.

1. päivänä kesäkuuta 2016, Esa Halmetoja.

